

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Titel:

(Vul hier de publicatietitel van de internetconsultatie in)

Wet versterking rechtsbescherming in de jeugdbescherming

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

Het wetsvoorstel wijzigt onderdelen van de kinderschermingswetgeving. De directe belanghebbenden zijn ouders, kinderen, kinderrechters (de Rechtspraak), jeugdbeschermers (Raad voor de Kinderbescherming en gecertificeerde instellingen), advocaten (Nederlandse Orde van Advocaten), aanbieders van pleegzorg en gemeenten. Indirect belanghebbende is de wetenschap.

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

De ouders en kinderen leveren belangrijke ervaringskennis over jeugdbescherming. De overige directe belanghebbenden hebben relevante juridische en pedagogische kennis.

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

De belanghebbenden zijn actief betrokken bij de totstandkoming van het wetsvoorstel. Voor de ouders en kinderen zal een participatietraject worden ingericht. In verschillende gesprekken worden zij bevraagd over de voorgestelde wijzigingen. Voor de inbreng van de overige belanghebbenden is een platform opgericht. Het platform bestond uit vertegenwoordigers van de ministeries van Justitie en Veiligheid en van Volksgezondheid, Wetenschap en Sport, Jeugdzorg Nederland, de Nederlandse orde van Advocaten, het programma Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, het Ondersteuningsteam, Defence for Children, Nederlandse Vereniging voor Pleegzorg, Levvel (werkgroep pleegzorg), gecertificeerde instellingen, de Raad voor de Kinderbescherming en de Rechtspraak.

1. Wat is het probleem?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

Vanuit ouders, kinderen en de sector jeugdbescherming wordt een dringende behoefte gevoeld aan versterking van de rechtsbescherming van ouders en kinderen.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Verschillende rapporten en adviezen (*Wetenschappelijke factsheet uithuisplaatsingen*, Parlement en Wetenschap, 9 februari 2022, M.R. Bruning e.a., *Eindevaluatie Wet Herziening kindbeschermingsmaatregelen*, WODC, Den Haag: 2022, Adviescommissie Rechtsbescherming en Rechtsstatelijkheid in het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, 2024) hebben inzichtelijk gemaakt dat de rechtsbescherming binnen de jeugdbescherming tekortschiet en aanbevelingen gedaan voor mogelijke verbeteringen.

c) Wat is de omvang van het probleem?

Wanneer een gezin te maken krijgt met jeugdbescherming, is dat buitengewoon ingrijpend voor alle betrokkenen. Dat vraagt om grote zorgvuldigheid. Jaarlijks lopen er ongeveer 30.000 kindbeschermingsmaatregelen waarvan er ongeveer 10.000 instromen en ongeveer 10.000 uitstromen. Van alle minderjarigen in Nederland heeft daarmee ongeveer 1 procent een kindbeschermingsmaatregel.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

De huidige kindbeschermingswetgeving geldt sinds de herziening van de jeugdzorg in 2015. Op 7 september 2022 werd de *Eindevaluatie Wet herziening kindbeschermingsmaatregelen* (Eindevaluatie) gepubliceerd. De onderzoekers constateren dat het huidige stelsel van de jeugdbescherming niet op orde is en onvoldoende kwaliteit kan garanderen. Er spelen veel problemen, zoals financiële tekorten, wachtlijsten en lange doorlooptijden, tekorten aan jeugdbeschermers, tekorten aan jeugdhulpaanbod en een ingewikkeld jeugdhulpstelsel met verschillende ketenpartners. Volgens de onderzoekers roepen deze problemen vragen op over de legitimiteit van overheidsbemoeienis in het gezinsleven, vooral waar dat leidt tot een uithuisplaatsing of gezagsbeëindiging. Een dergelijk vergaand ingrijpen is in het licht van grondrechten van betrokkenen alleen te legitimeren wanneer het doel van deze inbreuk, het beschermen van de ontwikkeling van het kind, ook daadwerkelijk bereikt kan worden. Daarnaast worden in de *Eindevaluatie* knelpunten geconstateerd in de rechtsbescherming van ouders en kinderen die met een kindbeschermingsmaatregel te maken krijgen.

e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Met de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming wordt hard gewerkt aan de noodzakelijke verbeteringen van het stelsel jeugdzorg. De resultaten daarvan zijn op termijn pas merkbaar voor ouders en kinderen. Tot die tijd is het belangrijk dat de grondrechten van ouders en kinderen goed worden beschermd, dit rechtvaardigt deze overheidsinterventie.

2. Wat is het beoogde doel?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Het doel van het wetsvoorstel is het verbeteren van de rechtsbescherming op het moment dat een kindbeschermingsmaatregel wordt overwogen en de periode nadat een maatregel is opgelegd. Hoe ingrijpender de inbreuk op het gezinsleven, des te meer waarborgen voor rechtsbescherming nodig zijn. Met dit wetsvoorstel wordt de rechtsbescherming van ouders en kinderen in de jeugdbescherming op de volgende gebieden verbeterd:

1. Het voorkomen van een machtiging tot uithuisplaatsing;
2. Het bevorderen van terugplaatsing na uithuisplaatsing;
3. Toezicht en rechtsbescherming bij kinderen die niet thuis opgroeien;
4. Het versterken van de procedurele rechtvaardigheid.

b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

Dit wetsvoorstel draagt bij aan het sustainable development goal nr. 16. De voorstellen dragen bij aan een einde maken aan het misbruik, de exploitatie, de handel en van alle vormen van geweld tegen en het martelen van kinderen. Aan het bevorderen van de rechtsregels op nationaal en internationaal niveau en gelijke toegang tot het rechtssysteem voor iedereen garanderen. Aan het ontwikkelen van doeltreffende, verantwoordelijke en transparante instellingen en aan de ontvankelijke, inclusieve, participatieve en representatieve besluitvorming.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Uit verschillende rapporten en adviezen komen aanbevelingen om nieuwe wetgeving te maken of gebreken in bestaande wetgeving te repareren. Deze aanbevelingen zijn besproken met de belanghebbenden in de hiervoor genoemde platform bijeenkomsten. De aanbevelingen en de uitkomsten van de overleggen vormden de concrete aangrijpingspunten en beleidsopties om de rechtsbescherming van ouders en kinderen te verbeteren.

- b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

idem

- c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

1. Voorkomen van een machtiging tot uithuisplaatsing door de kinderrechter scherper te laten motiveren waarom het niet mogelijk is om het kind op een minder ingrijpende manier te beschermen. Daarom wordt het subsidiariteitsbeginsel toegevoegd aan de rechtsgronden voor zowel de ondertoezichtstelling als de uithuisplaatsing.
2. Het bevorderen van terugplaatsing na uithuisplaatsing wordt opgepakt door in de wet het uitgangspunt 'werken aan terugplaatsing' op te nemen, door een verplicht omgangsplan en door de beslissing over het opvoedperspectief expliciet bij de kinderrechter neer te leggen.
3. Toezicht en rechtsbescherming bij kinderen die niet thuis opgroeien verbeteren door de verplichting broers en zussen zoveel als mogelijk samen te plaatsen, door een periodieke evaluatie van voogdij en door een geschillenregeling voor voogdij.
4. Verbeteren van de procedurele rechtvaardigheid door het structureel regelen van kosteloze rechtsbijstand voor ouders die met jeugdbeschermingsmaatregelen worden geconfronteerd, door het verlagen van de leeftijdsgrens voor het hoorrecht door de kinderrechter en door het verkorten van termijnen en versnellen van gerechtelijke procedures bij spoedzaken.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

1. Het voorkomen van een machtiging tot uithuisplaatsing;
Extra inspanning van de kinderrechter om het subsidiariteitsvereiste explicieter te motiveren in beslissing. Meer begrip voor uithuisplaatsingen bij ouders en kinderen omdat duidelijker wordt dat uithuisplaatsing de enige optie is.
2. Het bevorderen van terugplaatsing na uithuisplaatsing;
Extra inspanning van de gecertificeerde instellingen om binnen de termijn van 6 weken een omgangsplan op te stellen. Extra inspanning van de kinderrechter als de gecertificeerde instelling en ouders er niet uitkomen. Extra inspanning van de jeugdbeschermingsinstanties en de kinderrechter om bij besluitvorming over de machtiging uithuisplaatsing ook over het opvoedperspectief te beslissen. Meer inzet in de sector jeugdbescherming om de omgang (mits veilig) tussen ouders en kinderen te behouden.
2. Toezicht en rechtsbescherming bij kinderen die niet thuis opgroeien;
Extra inspanning van de jeugdbeschermingsinstanties, RvdK en het pleeggezin voor de jaarlijkse evaluatie. Extra inspanning van de kinderrechter voor de geschillenregeling voogdij.
3. Het versterken van de procedurele rechtvaardigheid;
Extra inspanning van de advocatuur en de kinderrechter

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Parallel aan de internetconsultatie wordt uitvoering gegeven aan de regeldruktoets, een doenvermogenstoets en uitvoeringstoets.

5. Wat is de voorkeursoptie?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

Het wetsvoorstel 'Wet ter versterking van de rechtsbescherming in de jeugdbescherming' met de hiervoor genoemde maatregelen om de rechtsbescherming van ouders en kinderen te verbeteren. Met dit wetsvoorstel wordt de rechtsbescherming van ouders en kinderen in de jeugdbescherming op de volgende gebieden verbeterd:

1. Het voorkomen van een machtiging tot uithuisplaatsing;
2. Het bevorderen van terugplaatsing na uithuisplaatsing;
3. Toezicht en rechtsbescherming bij kinderen die niet thuis opgroeien;
4. Het versterken van de procedurele rechtvaardigheid.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));
- brede maatschappelijke impact?

Parallel aan de internetconsultatie wordt uitvoering gegeven aan de regeldruktoets, een doenvermogenstoets en uitvoeringstoets.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

In algemene zin geldt dat de sector jeugdbescherming, de rechtelijke macht en de advocatuur onder druk staan. Er is een tekort aan personeel en er zijn wachtlijsten in de jeugdzorg. Het risico is dat de voorgenomen ambities van dit voorstel in de uitvoering niet altijd waargemaakt worden.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

Het wetsvoorstel zal voorzien in een evaluatiebepaling waarmee wordt getoetst of de doelen van dit wetsvoorstel worden behaald.